

No Libro A Eklesiastes No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No mimyan no libro a Eklesiastes, ki kapangtokto sa no “Mangnanawo”.* Iya, ki inamīris naw kanyid kan kariribok no byay no tawo a napno so kaopāyan kan dya kaipatongpal no kinalinteg. No nachipandan na, ki iniktokto na a kāna, “No byay, ki abos sinpaspangan”. Maawātan nabaw kaparin sa no Dyos a mangigipet so pachipandan tawo. Aran komwan, binagbagaan na saw tawotawo a ipasnek daw maytarabāko, kan nanāmen daw intoroh saya no Dyos a mandad kāya da.

Karwan no kapangtokto no nya Mangnanawo, ki akma say makaoōpay kan makalidliday. Ki no kayan no nya libro do Biblyā, ki ipaboya na a aran siraw maop-ōpay kan magdwadwa, ki nairāman sa tabo. Āro saw nahwahok do nakaispiho da so inawan da do dyaya libro. Natonngan da pa iyaw Biblyā a mangipaboya siras nya kapangtokto, ki manoroh pa so namnāma do Dyos a itoroh naw mangamangay pa a chakey a batahen no byay. Dawa, taywara a masisita a manganyib kan magdāyaw do Dyos, kan maybibyay ta a magtalek dya. No tawo a mamarin so nya, ki mangnānam anchi siras bindisyon no Dyos do byay na do tanaya.

---

* : 1:0 Iya, ki bata da a si Āri Solomon kono.

No Naychakarwan no Nya Libro

Aryoriw sinpaspangan no byay? (1:1-2:26)

Panyinyirin a maynamot do byay (3:1-11:8)

Manawdyi a bagbaga (11:9-12:8)

Paytābwan na (12:9-14)

Eklesiastes

No Kabo no Sinpaspangan no Tābo

¹ Siraw nyaw chirin no Mangnanawo[†] a pōtot ni Dabid, iyaw nagāriyaw do Jerosalem.

² “Abos sinpaspangan! Abos sinpaspangan!”
kāna no Mangnanawowaw.

“On, polos a abos sinpaspangan!
Tābo, ki abaw sinpaspangan na.”

³ Āngo mahāhap no tawo do tabo nayhohopagan
naw

a naybibilagan a tinarabāko na?

⁴ Mawara kan komaro kapkapotōtan,
ki alit naya a nāw no tanaya.

⁵ Domadaw araw, kan kasdep na,
as kapakalyalisto na maybidi do dinadan
naw.

⁶ Magpaabagātan salawsaw,
as kairikos na a magpaammyānan.
Maydidibon a maybibidi do nakayapwan
naw.

⁷ Tabo ok-oksong a moyog a mosok do tāw,
ki mapno daba polos tāw.

Maybidi sa do nakayapwan daw,
kan dawriw oyogan darana mirwa.

⁸ Tabo saw nya, ki makahopag

[†] **1:1** 1:1 Mana “iyaw Pangōlo no kakpekpehan”.

- a dya mailawlawag no tawo.
 Iyaw mata, ki maōma aba manyideb.
 Iyaw tadyinya, ki mapnek aba mangadngey.
 9 An āngo myan do nakahabas, ki myan dananchi.
 An āngo tayoka a naparin, ki maparin dananchi.
 Aba polos bayo do lōbongaya.
 10 Aryoriw makabata sya a,
 “Chayaw bayo”?
 Ki am-āmang dana myan.
 Nanmanma pa adayo kan yaten.
 11 Abaw kanaknakman dyirad nayam saw a kapotōtan.
 Aran siraw ito panchi,
 abanchiw kanaknakman da dyirad somarsarono pa a kapotōtan.

No Kabo no Sinpaspangan no Kinasirib

- 12 Yaken iyaw Mangnanawowaw a nagāri do Israel do Jerosalem. 13 Inpasnek ko a adālen kan chichwasen do kinasirib tabo mapariparin do lōbongaya.‡ No napatakan ko, ki inparara no Dyos taywara a karahmet do tawotawo.
 14 Naboya ko tābo napariparin do lōbongaya, kan aba polos sinpaspangan da tabo a akmas manglakataw so salawsaw.
 15 An āngo madyidwaw, ki maparin aba mapal-integ.
 An āngo kōrangaw, ki maparin aba maibidang.

---

‡ 1:13 1:13 Do Hebreo a chirin, ki “do ohbo no hanyit”.

¹⁶ Binata ko do inawan ko a kon ko, “Inakpeh ko marahem a kinasīrib, as inābak ko sa tabo nagtotorayaw do Jerosalem a nanmanma kan yaken. Taywara sanay ako do kinasīrib kan kapakatoneng.” ¹⁷ Inpasnek ko pa a adālen iyaw kinasīrib. Masaw kapakatoneng ko so kaattit kan kabo no arang, ki bāli, akmakay manglakat so salawsaw.

¹⁸ Ta an maypāngay kinasīrib, ki ad-adda paw mamayo.

An maypāro kapakatoneng, ki mangaman-gay paw liday.

2

No Kabo no Sinpaspangan no Kinaragsak

¹ Binata ko do inawan ko a kon ko, “Sigi, padāsen ko paw kinaragsak. Nanāmen ko kasoyot.” Ki āwan! Alit paya a abos sinpaspangan. ² Binata ko a maynamot do kamyeng a kon ko, “Abos arang.” As kinaragsak, kon ko, “Āngo sīrbi na?” ³ Inamīris ko an āngo maparin an pasoyosoyoten ko inawan ko do kaynom kos palek, kan padāsen ko abos arang a kaparin. Inamīris ko a mangidaōlo dyaken iyaw aktokto ko do kinasīrib tan mapatakan ko an āngo maganay a parinen no tawotawo ranan kayan manyid a kabyay da do tanaya. ⁴ Mabibileg saw kaparin ko. Napapatnek ako so bahabahay kan napaymohamoha ko siras kaobāsan a para dyaken. ⁵ Napaparin ako siras hardin kan minoyongan, as napaymoha ko dyira so matatarek a kīta no kayokayo a may-asi. ⁶ Napaychadi ako so pangpehan so

ranom a pangsibog siras magla saya a kayokayo a naimoha. ⁷ Gomnatang ako so mahahakay kan mababakes a adipen, kan myan saw kadwan a adipen ko a naiyanak do bahay ko. Myan dyaken arwaro pa a arban bāka ko kan arban karniro ko kan aran sino a nanmanma kan yaken a minyan do Jerosalem. ⁸ Nangpeh ako so para dyaken a pirak kan balitok. Inhap ko saw kinabaknang dan ar-āri kan yapo pa do probinsya saw a itorayan ko. Nangpeh ako pa siras taga-kansyon ko a mahahakay kan mababakes a para dyaken, kan āro saw mababakes a pagkorsonadaan no mahakay. ⁹ Dawa, mabilbīleg ako a adayo kan aran sino a nanmanma kan yaken a minyan do Jerosalem. Do tabo nyaya a naparin, nāw pa no kinasīrib ko.

¹⁰ Binaywan kwabaw aran āngo a chalakam no mata ko.

Pinenpen kwabaw aran āngo ragsak no pōso ko.

Inīmas no pōso ko tabo tarabāko ko,
kan nyaw gon-gona ko do tabo nayhohopagan ko.

¹¹ Ki do kaiktokto ko so tabo pinarin dan tanoro ko

kan tabo nayhohopagan ko,
ayyah, abaw sinpaspangan na a tabo. Bāli,
manglakat so salawsaw.

Aba polos maganansya do lōbongaya.

No Kabo no Sinpaspangan no Kinasīrib kan Abos Arang

¹² Inidit ko a iniktokto kinasīrib
kan kaattit kan kabon arang.

Āngo paw maparin tawowaw a machitādi do āri
a mangamangay pa kan sīgod danaw a
naparin?

¹³ Naboya ko a no kinasīrib, ki maganaganay kan
abos arang
a akmas sohawaw a maganaganay kan sari.

¹⁴ No masīrib a tawo, ki makaboya do kwanan
na.
Amnan no abos arang, ki mayam do
kasaryan.*

Ki natonngan ko
a mayengay a madiman sa a tabo.

¹⁵ Sinpangan na, binata ko do inawan ko a kon
ko,
“No kadiman ni abos arang, ki adasen na pa
yaken.

Āngo paro mahap ko an taywara a somīrib
ako?”

Kan binata ko do inawan ko a kon ko,
“Aran nya sawen, ki abos sinpaspangan.”

¹⁶ Ta no masīrib a tawo a akmas abwaw so arang,
ki mahay aba manakenakem pabanchi
Do manam sanchi a araw, ki mayengay
sanchi a mawayakan.

Ala, madiman masīribaw a akmas abwaw so
arang.

No Kabo no Sinpaspangan no Nayhohopagan

¹⁷ Dawa, inipsok ko byay, ta tabo naparin
do lōbongaya, ki palālo dana makaynyinyin
dyaken. Tābo, ki abos sinpaspangan. Bāli,
manglakat so salawsaw. ¹⁸ Inipsok ko tabo
saw nayhohopagan ko do lōbongaya, ta machita

---

* **2:14** 2:14 Prob. 13:9

bidinen ko sanchi do somaronwaw dyaken. ¹⁹ As sino paro makapatak an masirib nawri mana abos arang? Alit a iyanchiw amo do tabo nayhohopagan ko saya do lobongaya. Aran nya, ki abos sinpaspangan. ²⁰ Dawa, nolay ko poso ko a maynyinan a mapay a maynamot do tabo nayhohopagan ko do lobongaya. ²¹ Ta maparin a parinen no asa tawo tarabako na do kinasirib, kapakatoneng kan kasiglat, as kan tokosen naw tabo a dyira na do dyaw a naytarabako. Aran nya, ki abos sinpaspangan, kan taywara a marahet. ²² Ango mahap no tawo do tabo sa a payhohopagan a tarabako kan pangbakebakel do lobongaya? ²³ Tabo a araw na, ki manoroh so kaynyin kan kapay. Aran mahap, ki makapaynahah aba so kapangtokto. Aran nya, ki abos sinpaspangan.

²⁴ Abaw maganaganay a parinen tawo an dya koman kan minom kan maychichwas so pakapnekan na do tarabako naw. Nya pa, ki maboya ko a yapo do tanoro no Dyos. ²⁵ Ta an abo iya, sino makakan kan makachichwas so kasoyotan na? ²⁶ No tawowaw a mangahwahok so Dyos, torohan na so kinasirib, kapakatoneng, kan ragsak. Ki do maygaygatosaw, ki torohan na so tarabako a mangpeh kan mangapya so kinabaknang a iparawat nanchi do asaw a makahwahok so Dyos. Aran nya, ki abos sinpaspangan. Bali, manglakat so salawsaw.

3

Myan Oras Para do Tabo

¹ Do tābo a maparin, myan maikeddeng a ōras na, kan myan maitotop a chimpo do kāda kaparin do lōbongaya:

- ² ōras a kaiyanak kan ōras a kadiman,
 ōras a kapaymoha kan ōras a kapamagot,
³ ōras a kapangdiman kan ōras a kapamapya,
 ōras a kapanglasa kan ōras a kapamatnek,
⁴ ōras a kapaychahoho kan ōras a kamimyeng,
 ōras a kapagdong-aw kan ōras a katatāda,
⁵ ōras a kapawpit siras bato kan ōras a kapang-
 peh sira,
 ōras a kapaykepkep kan ōras a kapenpen no
 kapaykepkep,
⁶ ōras a kapaychichwas kan ōras a kapanginolay,
 ōras a kapaychonokon kan ōras a kapay-
 poha,
⁷ ōras a kapamirit kan ōras a kapangrayit,
 ōras a kapagolimek kan ōras a kapaychirin,
⁸ ōras a kadaw kan ōras a kapangipsok,
 ōras a kapaggobat kan ōras a katalna.

⁹ Āngo mahap no tawo do nayhohopagan na?
¹⁰ Naboya ko inpasabhay no Dyos do tawotawo.
¹¹ Pinarin na tābo a maitotop do ōras na. Inmoha na pa do kapangtokto no tawo maynamot do masakbayan a abos pandan, alit na matokod aba no tawo an āngo pinarin no Dyos yapo do siknanan a manda do pandan. ¹² Chapatak ko a abaw maganaganay para do tawotawo an dya masoyot kan mangnānam ranan da a mabyay.
¹³ On, kāda asa, ki maparin a koman kan minom, as imāsen naw tabo a nayhohopagan na, ta nyaw sāgot no Dyos. ¹⁴ Chapatak ko a aran

āngo a parinen no Dyos, ki nāw na a abos pandan. Maparin aba nayonan, kan maparin aba pakarwan. Parinen no Dyos komwan tan siraw tawotawo, ki anyiben da iya.

¹⁵ Tabo mapariparin sichāngori, ki namarin dana.

As no itonchi, ki namarin dana sīgod,

Ta no Dyos, ki matadyan aba as kan tabo pinarin na, ki nāw na.

No Kabo no Kinalinteg do Lōbongaya

¹⁶ Naboya ko pa do lōbongaya:

Do yanan pāngokoman, ki myan marahet.

Do yanan kinalinteg, ki myan karahet.

¹⁷ Binata ko do inawan ko a kon ko,

“Okomen nanchi no Dyos

siraw malinteg kan marahet,

ta myan maikeddeng a ōras no tabo a maparin, kan myan maitotop a chimpo do kāda kaparin.”

¹⁸ Binata ko pa do inawan ko a kon ko, “Soōten Dyos tawotawo tan maboya da a sira, ki akma say animal. ¹⁹ No pachipandan no tawo kan no animal, ki mayengay sa a madiman. Pariho anges da.* Maganaganay abaw kayayan no tawo kan animal. Tabo, ki abaw sinpaspangan da. ²⁰ Sira tabo, ki pariho kwanan da. Sira tabo, ki yapo sa do ahbek, kan maybidi sa tabo daw. ²¹ Aryoriw makapatak an maypatohos iyaw ispirito no tawo mana no ispirito no animal, ki tod a mabidin do tanaya?”

---

* **3:19** 3:19 Gen. 2:7

²² As dawa, naboya ko a abaw maganaganay do tawo an dya iyaw kanānam nas tarabāko na, ta nawriw naitoroh dya, ta sino paro makaipaboya dya so myan do masakbayan na?

4

No Kaidadanes, Kapayhohopag, kan Kapaychatanyi

¹ Mirwa dana naboya ko iyaw tabo a kaidadanes a mapariparin do lōbongaya.

Naboya ko siraw hō dan naidadanes,
kan abaw mangahwahok sira.

No panakabalin, ki myan dyirad mangidadane-
saw,

kan abaw mangahwahok dyirad
naidadanes.

² Naktokto ko pa dyirad naybitos dana saw so
byay,

ki masoyosoyot sa pa kan siraw sibibyayaya.

³ Ki maganaganay pa kan siraw nya dadwa
iyaw dyi paw a naiyanak,

a dya nakaboya siras marahet a kaparin
a namarin do lōbongaya.

⁴ As naboya ko pa a tabo kapayhohopag a kapaytarabāko kan tabo masiglat a kaparin, ki mapahtot no tawo maynamot do āpal na do karoba na. Aran nya, ki abaw sinpaspangan na. Bāli, manglakat so salawsaw.

⁵ Magsadalikepkep abos arang a dya may-
tarabāko,

kan nāw na maptengan a mandan madiman.

⁶ Maganaganay myan so asa a kakemkem a
makaynahah

kan myanaw so dadwa a kakemkem, ki mahah
kan manglakat so salawsaw.

⁷ Mirwa dana myan naboya ko a abos sinpaspangan do lōbongaya.

⁸ Myan asa mahakay a maybibyay a maychatanyi.

Abaw pōtot kan kakteh na a mahakay.

Machipandabaw kapaytarabāko na,

ki alit na mapnek aba do kinabaknang na.

Inyahes na a kāna, “Para di sino itartarabākwan ko,

kan āngo ta penpenen ko a magragsak inawan ko?”

Aran nya, ki abos sinpaspangan

a makalidliday a kapaybibyay.

⁹ No dadwa a tawo, ki maganaganay kan asa, ta myan maganay a magapo da do kapayhohopag da.

¹⁰ An masday asa,

ki masidongan sīt naw a maybangon.

Ki kapakāsi pa no tawowaw a masday,

kan abaw mangbangon sya.

¹¹ Otro, an mayoknod dadwa, ki madidiw dabaw kahanebneb.

Ki maypāngo a komohat maychatanyi?

¹² Aran myan mangdarop a makey a mangābak so asaw a tawo,

ki maparin dadwaw a maysintadyichokod a mangpadso sya.

No tatdo so nakapospos a hobid, ki malidyat a bitosen.

No Kabo no Sinpaspangan no Kapaypatohos no Tawo

¹³ Maganaganay mapobri kan masīribaw a magtotobo kan iyaw malkemaw kan abos arang a āri a dyi dana makapatak a mangrawat so ballāag. ¹⁴ Ta iyaw magtotobwaw a yapo do bahodan, ki maparin a mayparin a āri a aran naiyanak a mapobri do pagāryan na. ¹⁵ Naboya ko pa a tabo naybibyay kan nanakenakey do lōbongaya, ki minononot sa do magtotobo a nachitādi a āri. ¹⁶ Machipanda abaw bidang dan tabo tawotawo mana siraw nayam dana. Ki siraw somaronwaw anchi, maragsakan sabanchi do nachitādyaw. Nya pa, ki abos sinpaspangan. Bāli, manglakat so salawsaw.

5

No Kapanganyib so Dyos

¹ Annadan mo kaparin mo an mangay ka do bahay no Dyos. Maganaganay a maypasngen ka daw a mangadngey kan no abos arang a manoroh so dāton a dya makapatak so pariparinen na a madi.

² Taykalo kaba maychirin.

Nyeng kaba mangibahey do Dyos.

No Dyos, ki myan do hanyit.

As imo, ki myan ka do tanaya.

Dawa, karohen mwabaw maychirin.

³ Sobra riribok manoroh siras tayēnep a dya pakaychehan.

Sobra kapaychirin, ki parinen naymo a abos arang.

⁴ Anchan magsapata ka do Dyos, maybabalay kaba mangtongpal sya. No Dyos, ki masoyot aba do abos arang. Tongpalen mo insapata mo. ⁵ Maganaganay dya magsapata kan magsapataw a dyi mo a tongpalen. ⁶ Palobōsan mwabaw dāngoy mo a mangikwan dyimo do kapaygatos. As ibahey mwaba do pādyaw do timplo* a riro sapata mwaw. Tod mo a pasolihen Dyos, kan āngwan rārayawen na tabo naporinan mo. ⁷ Āro a tayēnep kan āro a chirin, ki abaw sinpaspangan da. Basbali, anyiben mo Dyos.

No Kabo no Sinpaspangan no Kinabaknang

⁸ An maboya mo mapobri a naidadanes do asa logar, kan napakaro so kinalinteg kan kalintegan dyira, chasdaaw mwabaw nya. Ta kāda opisyal, ki myan matwatohos a opisyal a manyidechideb sya, kan myan paw matwatohos a magtoray dyira dadwa a mangchidechideb sira. ⁹ Iyaw kapaypāro no mahap do tana, ki hapen no tabo. Iyaw āri a mismo, ki mamya do āpit.

¹⁰ Aran sino a malakam so kwarta, manawob abaw kwarta na.

Aran sino a madaw so kinabaknang, chapnek nabaw maganansya na.

Aran nyaya, ki abos sinpaspangan.

¹¹ Do kapaypāro no warawara,
komwan kapaypāro no mamatawos sira.
Aryoriw kaganayan no akin dyiraw sira?
Pī! Tod na sa lang a chichiban.

---

* **5:6** 5:6 Do Hebreo a chirin, ki “minsañiro.”

12 No kapakaycheh no trabahador, ki maīmas
 aran āro mana dēkey kanen na.
 Ki no kinabaknang no mabaknang,
 pakaychehen naba.

13 Myan naboya ko a makalidliday a kayayan
 do lōbongaya.

Kinabaknang a nāw na a banbantayan a nyaw
 pakaynyinan no mismo a inawan na

14 mana mabo kinabaknang na do boysit na.
 As do nakapakapōtot na so mahakay,
 ki aba polos natokos na dya.

15 Sibahabahas tawo a inyanak ni ānang na.

As akmas nakawara na, ki komwan kakaro
 na.

Aba polos maiyonot na a yapo do nayhohopagan
 na
 a panawbi na do tanoro na.

16 Nya paw makalidliday a kayayan:

Akmas nakawara no tawo, komwan kakaro na.

As āngo mahap na

do kapayhohopag na a manglakat so salaw-
 saw?

17 Do tabo araw na, ki koman do kasarisyaran
 a palālo so kaōpay, kaynyin, kan kasoli.

18 Nyaw napatakan ko a maganay kan kosto
 do tawo: iyaw kakan, kaynom, kan kapay-
 chichwas so ragragsak do tabo nayhohopagan
 a tinarabāko na do lōbongaya ranan papere a
 araw no kabyay na a intoroh no Dyos dya ta
 nawri danaw naikeddeng dya. 19 An torohan
 Dyos aran sino a tawo so kinabaknang kan
 warawara, kan torohan na pa iya so kāya na a
 pagragsakan na, iyaw machita a mangrawat so
 kayayan kan kasoyot do tarabāko na. Nya, ki

sāgot no Dyos. ²⁰ Masanyib aba a mangtokto so araw sa do kabyay na maynamot ta nāw no Dyos a apnohen ōras na do pakaragsakan no pōso na.

6

¹ Ari paw matarek a makalidliday a kayayan a naboya ko do lōbongaya, kan kapangidadanes so tawotawo. ² Manoroh Dyos do tawo so kinabaknang, warawara, kan dāyaw tan abo pagkorāngan na do tabo chakey na. Ki ipalōbos aba no Dyos a manānam na sa, basbāli a matarek a tawo mangnānam sira. Abaw sinpaspangan no nya a makalidliday a kaynyin.

³ Maparin a makapōtot mahakay so asa gasot, as kan manayon kabyay na. Ki aran maypāngo kanaro no kabyay na, an dyi na nanānam siraw magaganay saw do kabibyay na, as dya maganay nakaitābon na,* bata ko a maganaganay asa alis.

⁴ Maiyanak a abos sinpaspangan no nya alis, kan komaro do kasarisaryan, as dawriw kaitayowan no ngaran na. ⁵ Aran polos a dya nakaboya so araw mana dyi na napatakan aran āngo, arwaro paw kapaynahah na kan no tawowaw ⁶ a aran naybibyay pa so papira rībo a katawen, ki dyi na nanānam siraw magaganay saw do kabibyay na. Asa abawriw angayan no tabo?

⁷ Tabo a payhohopagan no tawo, ki para do dāngoy na.

Ki aran komwan, polos a dya mapnek kapteng na.

---

* **6:3** 6:3 No anohdan da, ki an dya naitābon a maganay, ki nāw na midibidi iya pahad a mangrribok siras mabyay pa.

⁸ Dawa, āngo kaganayan masīrib a tawo do abos arang?

Āngo mahap no pobri
do kapatak na so pariparinen na do salapen
kadwan?

⁹ Maganaganay a chapnek mo myanaw dyimo
kan pakakdekden mwaw mo abo dyimo.

Aran nya, ki abos sinpaspangan.
Bāli, manglakat so salawsaw.

¹⁰ Aran āngo a myan, ki naikeddeng danaw
ngaran na,
kan an āngo payparinan no tawo, ki naiba-
hey dana.

Makapachisopyat abaw no tawo
do asa a mayīyit kan iya.

¹¹ An arwaro maichirin,
ki dekedekey chakey da batahen,
an komwan, aryoriw kaganayan da do tawo?

¹² Ta sino paro makapatak an āngo maganay
do tawo do kabyay na ranan kayan manyid
kan abos sinpaspangan a kahabas na akmay
anyinyiwan? Sino paro makaibahey dya so
maparin anchi dya do lōbongaya katayokan
nakakaro na?

7

No Kinasīrib

¹ No maganay so pakasaritāan,* ki maganaganay
kan mabalor a bangbanglo.

No araw a kadiman, ki maganaganay kan
araw a kaiyanak.

---

* 7:1 7:1 Prob. 22:1

- 2 Maganaganay mangay do bahay dan magdongdong-aw kan kangay do bahay dan pagragragsakan. Ta no kadiman, ki dawri a tabo pachipandan. Dawa, tabo sibibyay, ki machita a ipapōso da.
- 3 No kaliday, ki maganaganay kan kamimyeng. Ta no maliday a rōpa, ki mangbāliw so myan do pōso.
- 4 No kapangtokto no masīrib a tawo, ki iktokto naw kadiman. Ki no kapangtokto no abos arang, ki kapagragragsak.
- 5 Maganaganay mangadngey so kapaydabdab no masīrib kan mangadngey so kanta a pagdāyaw dan abos arang.
- 6 Akmas kapaytitiriktik no manōlok a mohamoha a masosohan, komwan kamimyeng dan abos arang. Aran nya, ki abos sinpaspangan.
- 7 No kaidadanes no masīrib, ki payparinen na a abos arang. As no pasoksok, ki dyīdohen naw aktokto.
- 8 Maganaganay tawsan no aran āngo kan iyaw rogi naw. As maganaganay kaānos kan iyaw kapangas.
- 9 Malisto kaba somoli. Ta no kasoli, ki idolin no abos arang do irahem na.
- 10 Batahen mwaba a, “Āngo ta maganaganay kaychowa kan changori?”

Mainsiriban abaw nya kapanahenahes.

- 11 Kinasirib a akmas tawid, ki maganay,
kan kaganayan dyirad sibibyay pa.†
- 12 Akmay kwarta a pagkamitan,
komwan kinasirib.
Ki no kaganayan no kinasirib, ki nya:
mapahay naw byay no mangig-igpet sya.
- 13 Iktokto mo pinarin no Dyos:
Sino makatalineng so pinarin na a dyido?
- 14 Do araw a maganay no kayayan, ki masoyot
ka.
Ki do araw a kariribok no kayayan, mang-
tokto ka:
Si Apo Dyos namarin sira dadwa
tan dyi mo a matonngan maynamot do
masakbayan.
- 15 Do abwayas sinpaspangan a byay ko, ki
naboya ko saw nya dadwa:
No malinteg a tawo, ki madiman do kinalinteg
na.
As no marahet a tawo, ki manaro byay na do
karahet na.
- 16 Ibidang mwabaw inawan mo a taywara mal-
integ.
As batahen mwaba a rakoh kasirib mo.
Ango ta rarayawen mo inawan mo?
- 17 Inolay mwabaw inawan mo a manghanyib a
mamarin so marahet.
As mayparin kaba a abos arang.
Ango ta madiman ka masapa?
- 18 Maganay a kamten mo asaya a ballaag,

† 7:11 7:11 Do Hebreo a chirin, ki “dyirad maboya so araw”.

as kan aryan mwabaw chadadwa na.
Ta no tawo a manganyib so Dyos, annadan
na tabo.

19 No kinasīrib, ki payparinen naw masīrib a
tawo a mabilbileg pa
kan asa poho a magtotoray do syodad.

20 Syirto abaw malinteg a tawo do tanaya
a mamarin so kosto kan dya polos a may-
gatos.‡

21 Ikāso mwabaw kāda chirin a ibahey no tawo,
ta āngwan madngey mo tobotoboyen mwaw
a mangabay dyimo.

22 Ta chapatak mo do irahem no pōso mo
a aran imo a mismo, ki masanyib ka a
nangabay so kadwan.

23 Tabo nya, ki napaneknekan ko do kinasīrib,
kan binata ko a kon ko,
“Ikarigātan ko somīrib.”
Ki āwan, kāya kwaba.

24 Tabo nyaya naporin, ki mateng do kapakaāwat
no tawo.
Mararahem a adayo kan matokod aba no
aran sino.

25 Dawa, tinādyan ko kapangaktokto ko a maka-
toneng,
imbistigaran, kan chichwasen iyaw ki-
nasīrib kan kailawlawag no tabo,
kan tan maāwatan ko iyaw karahet no abos
arang
kan iyaw kabon arang a kinaattit.

---

‡ 7:20 7:20 Rom. 3:23

26 Natonngan ko a makpakpad kan kadiman
iyaw mabakes a akmay totolo,
as no pōso na, ki akmay sigay.

No kakamay na, ki akmay kadina.

Iyaw tawowaw a madaw so Dyos, ki madichanan
na.

Ki iyaw maygaygatosaw, kemkeman na.

27 Bata no Mangnanawowaw a kāna, “Nyaw
natonngan ko:

“Do kaparapa ko so asa do asa pa
tan mapatakan ko paytābwan na

28 do ranan ko a maychichwas a dya
makadongso,
nakachichwas ako so asa a malinteg a mahakay
do yanan dan rinībo,

ki abaw aran asa a malinteg a mabakes a
myan dyira tabo.

29 Nya lang nasarākan ko:

Pinarin no Dyos tawotawo a malinteg,

ki somniwal sa do kapaychichwas so āro a
pamosposan.”

8

1 Sino machiyengay do masirīb a tawo?

Sino makapatak so kailawlawag no aran
āngo?

No kinasirīb, ki pasoyoten naw rōpa no tawo,
as ponasen naw karopanget na.

No Kapagtongpal do Āri

2 Batahen ko a tongpalen mo bilin no āri, ta
nagsapata ka do salapen no Dyos. 3 Taykalo kaba
komaro do salapen no āri. Tēnekan mwabaw
madi so panggep, ta parinen no āri aran āngo a

chakey na. ⁴ Maynamot ta matoray kapaychirin no āri, sino makaitored a mangkārit sya a kāna, “Āngo parinen mo?”

⁵ Aran sino a magtongpal so bilin na, abaw pakaan-anwan na.

As no masīrib, ki chapatak naw kosto a ōras kan pamosposan.

⁶ Ta myan kosto a ōras kan pamosposan do tabo a aran taywara danaw kariribok no tawo.

⁷ Maynamot ta abaw makapatak so masakbayan, sino paro makaibahey do tawo so īto a maparin?

⁸ Abaw tawo a myan so panakabalin a mangpenpen so salawsaw, as kan abaw myan so panakabalin do araw a kadiman na.

Akmas kabo no mangliklik a magsanod do chimpon gobat,

komwan karahet a dyi na aryan siraw mamarin so marahet.

⁹ Naboya ko tabo saw nyaya do kaamīris ko so tabo a mapariparin do lōbong. Myan ōras a kapangitoray no tawo so kadwan, ki pakaynyinan no mismo inawan na.* ¹⁰ Sinpangan na, naboya ko pa saw marahetaw a naitanem. Nasanyib sa somindep kan minohtot do masantwanaw a yanan, kan naidāyaw sa do syodad a namarinan da so marahet. Aran nya, ki abos sinpaspangan.

¹¹ Maynamot ta dya malisto kaikeddeng no dōsa no marahet a kaparin, mapno pōso dan

---

* **8:9** 8:9 Mana “pakaynyinan no kadwan”.

tawotawo a mangipangta so marahet. ¹² Aran mamarin no maygaygatos a tawo so ginasot a karahet kan manaro byay na, alit na chapatak ko a maganaganay manganyib saw so Dyos, ta siaanyib sa do salapen na. ¹³ Ki maganay aba do marahet a tawo, as kan maypanaro abaw byay na a akmas anyinyiwan, ta abaw kāmō na do Dyos.

¹⁴ Myan paw asa abos sinpaspangan do tanaya. Siraw malintegaw a tawo, ki lak-amen daw maiparbeng do marahetaw. As siraw marahetaw a tawo, ki lak-amen daw pinakadyira da no malinteg saw. Aran nya, ki abos sinpaspangan. ¹⁵ Dawa, no maibahey ko, ki kanānam so byay, ta abaw maganaganay do tawo do lōbongaya an dya koman, minom, kan magragsak. Tan komwan, masoyosoyot a maytarabāko do tabo araw na a maybibyay do byay a intoroh no Dyos do lōbongaya. ¹⁶ Do kanāw ko a kapaychichwas so kinasīrib kan kapanyideb ko siras kaparin no tawo do tanaya, makapakaycheh akwaba do aran mārāw kan mahep. ¹⁷ Sinpangan na, naboya ko tabo pinarin no Dyos. Abaw makatokod so mapariparin do lōbongaya. Aran paynanngetan no tawo tabo maparin na a maychichwas so kapakātoneng, machichwasan naba. Aran batahen no masīrib a tawo a chapatak na, alit na, matokod naba iktokto.

9

No Kālīt a Kapachipanda no Tabo

¹ Dawa, inamiris ko a tabo nyaya a siraw malinteg kan masirib kan tabo parinen da, ki myan do tanoro no Dyos. Ki abaw aran sino a tawo a makapatak do masakbayan an kapan-gadaw mana kapangipsok mangay dya. ² No tabo, ki malit pachipandan da siraw malinteg kan marahet, siraw maganay kan madi, siraw madalos kan dya madalos, siraw manorohaw so dāton da kan siraw dyaw a manoroh.

Akmas maparin do maganay a tawo,
komwan do maygaygatos a tawo.

Akmas maparin do magsapata,
komwan met do māmō a magsapata.

³ Iyaw nyaw marahet do tabo a mapariparin do lōbongaya: malit sa tabo so pachipandan. Siraw tawotawo, ki napno sa so karahet do kapangtokto da, as kan myan paw inaattit do pōso da ranan da mabyay. Katayoka na, ki mangay sa do yanan da no nadimanaw. ⁴ Ki no aran sino a machirapa dyirad sibibyayaw, myan namnāma na. Ta no sibibyay a chito, ki maganaganay kan nadiman a lion.

⁵ Ta siraw sibibyayaw, ki chapatak da a madiman sanchi.

Ki siraw nadimanaw, ki aba polos chapatak da.

Apabaw magon-gona da.

As aran iyaw pakanaknakmanaw dyira, ki nawayakan dana.

⁶ Iyaw kadaw da, iyaw kapangipsok da,
kan iyaw kapangimon da, ki nahay dana nabo.

Apabanchiw pinakabinglay da

do aran āngo a mapariparin do lōbongaya.

⁷ Ngay, koman ka so kanen mwaw a siraragsak, kan inomen mo palek mwaw a masoyosoyot, ta sichāngori dana a mahwahok no Dyos do dya a parinen mo. ⁸ Pirmi ka maylaylay so maydak,

kan kanāyon mwa padwan oho mwayas lana.*

⁹ Do tabo a araw do dyaya abos sinpaspan-gan a kabyay a intoroh no Dyos dyimo do lōbongaya, nanāmen nyo byay kan si baket mo a chadaw mo. On, nanāmen mo do tabo iyaw abos sinpaspangan a araw mo, ta nyaw kayayan pa no byay mo kan nayhohopagan mo do lōbongaya. ¹⁰ Aran āngo a madongso mo

a parinen, ki parinen mo do tābo a kayit mo. Ta do tanem a kwanan monchi, apabaw kapay-tarabāko mana kapagplāno mana kapakatoneng mana kinasīrib.

¹¹ Myan paw naboya ko do lōbongaya:

Do kapachilomba, ki dyira naba no matarayaw balligi,

mana do kapachigobat, ki dyira naba no mayitaw kapangābak,

mana do kapaychichwas so makan, ki dyira naba no masīribaw,

mana do kahap so kinabaknang, ki dyira naba no makaāwataw,

mana do kaidāyaw, ki dyira naba no makapatakaw.

Paripariho sa tabo a myan so ōras kan chansa.

---

* **9:8** 9:8 Maylaylay sa so maydak an silibraren da. No chakey na batahen no kapado so lana do oho, ki mangipaboya so bindisyon no Dyos kan iyaw kasoyot no nya kaparin. Sal. 23:5

¹² Otro, abaw tawo a makapatak so naikeddeng a ōras na:
 Akmas amongaw a nasigāyan
 mana manomanok a nasdok,
 komwan tawotawo a natolo do marahet danaya
 chimpō
 a maychehat a mawara dyira.

No Maganaganay Kasīrib kan Kabon Arang

¹³ Ari paw naboya ko a kaparin kinasīrib do lōbongaya a maganay dyaken. ¹⁴ Myanaw asa dēkey a syodad a papere iyaw omyan a tawo. Dinarop no mabileg a āri kan bōyot na. Linakob da kan pinatnek daw palapala do ahad no syodad. ¹⁵ Ki myan masīrib a pobri a mahakay a omyan do dya syodad, kan insalākan naw nya syodad do kinasīrib naw. Ki apaba polos nakanakem so nawri a pobri a mahakay. ¹⁶ Dawa, binata ko a kon ko, “No kinasīrib, ki maganaganay kan kayit.” Ki no kinasīrib no mapobri a tawo, ki mairoromen. As siraw chirin na, ki maikaskāso sa paba.

¹⁷ Maganaganay a adngeyen madomi saw a chirin no masīrib a tawo kan kapangēngey no magtoray dan abos arang.

¹⁸ No kinasīrib, ki maganaganay kan armas do gobat,
 ki do asa maygaygatos, rārayawen naw āro a maganay.

10

¹ Akmas kapangot no nadiman a gōyong so bangbango,

- komwan dēkey a kabon arang a abāken naw
kinasīrib kan dāyaw.
- ² Do masīrib a tawo, ki pidyen naw kosto a
rarahan.
Ki do abos arang, ki pidyen naw madyaw.*
- ³ Aran do kayam na do rarahan,
nāw no kabon arang na,
kan ipaboya na do aran sino kapaychabobon
arang na.
- ⁴ An isoli naymo no magtoray,
komaro kaba do paytarabākwan mo.
Kaolimek, ki maparin a mangbāw so rakoh
a kamali.
- ⁵ Myan paw marahet a naboya ko do lōbongaya
a iyaw kamali a parinen no magtoray.
- ⁶ Siraw abos arang, ki mapadisna sa do matoto-
hos so pagrebbengan.
As siraw mababaknang, ki maydisna sa do
mabwabodis.
- ⁷ Naboya ko saw adīpen a nakasakay do kabalyo.
As siraw prinsipi saw, ki manakey sa a
akmay adīpen.
- ⁸ No maychadi so aridos, ki āngwan malasek a
masday.
No mayrakrak so ahad a somdep, ki āngwan
sonyiten no boday.
- ⁹ No maytarabāko do paychadyan so bato, ki
maparin a mabigaran.
No mangasda so kayo, ki maparin a magdi-
likādo.

---

* **10:2** 10:2 Do Hebreo a chirin, ki “No masīrib a tawo, ki pidyen naw kawanan, ki do abos arang, ki pidyen naw kaholi”.

- 10 An mangareh wasay, as dya nakadib so tarem, arwaro ayit a machita na, ki no kinasiglat manoroh so balligi.
- 11 An manonyit boday sakbay a maorasyonan, abaw magon-gona no magor-orasyonaw.
- 12 Siraw chirin a ibahey no masīrib, ki manoroh so kaidāyaw.
Ki no mohtot do bibi no abos arang, ki mayrārayaw.
- 13 No kairogi no kapaychirin no abos arang, ki abos sinpaspangan.
As no tawsan no kapaychirin na, ki marahet a kinaattit.
- 14 No abos arang, ki nāw na masawat a may-chirin.
Abaw makapatak an āngo īto a maparin.
Abaw makaibahey dya so myan do masak-bayan na.
- 15 No kapaytarabāko no abos arang, ki tod na a payhohopagan.
Ta aran kangay do idi, ki chapatak nabaw ayaman na.
- 16 Kapakāsi pa no tana an iyaw āri na, ki akmay adedekey.
As siraw opisyal na, ki machipista sa an mabekas.
- 17 Mabindisyonan tana an iyaw āri na, ki naiyanak a mabigbigbig.
As siraw opisyalis na, ki machipista sa do kosto a ōras,

ta panghapan da so kayit da, kan pakabōkan
daba.

- 18 An masadot no tawo, ki maydodoyos atep.
An ditā abos chabalay no tanaro naw, ki
matoro bahay na.
- 19 No pista, ki manoroh so kamimyeng.
No palek, ki mamarin so kasoyot.
Ki no kwarta, ki ipamospōsan do tabo.
- 20 Abayen mwabaw āri a aran do kapangtokto
mo,
mana mangabay kaba so baknang do pakay-
chehan mo,
ta maparin a isayap no manomanok inchirin
mwaw
as yangay na a ibahey binata mwaw.

11

No Kaparin no Masīrib a Tawo

- 1 Madādām ka do kapanoroh mo,
ta itonchiw araw a myan maybidi dyimo.*
- 2 Iwaras mo do aran papito mana wawaho,
ta chapatak mwaba an āngo didigra a ma-
parin do tanaya.
- 3 An napno dana saw demdem so ranom,
ki mapagtos sa so chimoy do tanaya.
An malba no kayo do ammyānan mana do
abagātan,

---

* **11:1** 11:1 Do Hebreo a chirin, ki naitolas iyaw panyinyirin a
“Pagsiden mo tināpay mo do hapot no ranom, ta katayoka no āro
a araw, machichwasan mo a mirwa.”

ki dawriw kalban na.

⁴ Aran sino a mangsipsipot so salawsaw, ki maymoha aba.

Aran sino a manangay so demdem, ki magāpit aba.

⁵ Akmas dyi mo a kapatak so ayaman no salawsaw,

mana maypāngo a mayparakoh tohatohang do matris no nabogyaw,

komwan dyi mo a kaawātan so kaparin no Dyos a iyaw Namarin so tābo.

⁶ Maymoha ka so binyi an mabekas.

As manda do maysarisari, ki ditā mwaba abos chabalay,

ta chapatak mwaba an tomobo no nya mana nawri,

mana mayengay sa maganay.

No Pamagbaga do Magtotobo

⁷ Makahwahok sēdang,

as kan magānas do mataw makaboya so araw.

⁸ An mabyay tawo so āro a tawtawen,

ki chasoyot na pakono sa a tabo.

Ki naknakmen na pakono a siraw araw no kasari, ki arwaro.

No tabo a īto a mangay, ki abos sinpaspan-gan.

⁹ Masoyot ka a magtotobo do kaadekey mo pa,

kan inolay mo pōso mo a manoroh so kasoyotan mo do araw sa a kaadekey mo.

Onotan mo chakey mwaw kan aran āngo
maboya no mata mo.

Ki naknakmen mo a sira tabo nyaya parinen
mo,

okomen nanchi imo no Dyos.

¹⁰ As dawa, patengen mo kabakel a myan do
aktokto mo

kan pawakditen mo kaynyin do inawan mo,
ta iyaw kaadekey kan kapaychakatobo, ki
abos sinpaspangan.

12

¹ Naknakmen mo Namarswa mo
do araw sa a kapaychakatobo mo,

sakbay* no araw sa a kangay no riribok
kan do kapaypasngen dan tawen a batahen
monchi a,

“Apabayaw masarakan ko a ragsak dyira.”

² Naknakmen mo iya sakbay no araw kan sēdang
kan bohan kan bitohen sa a maysāri,
kan makonem a mirwa do katayoka no
chimoy,

³ sakbay a maychamirpirpir siraw mangbanban-
tay no bahay,
kan maydodokot siraw mayiyit a maha-
hakay,

sakbay a magsardeng siraw manggiling, ta pa-
pere dana sa,

kan siraw maylalawong saw do bintan, ki
maybohahaw danaw kapanyideb da.

---

* **12:1** 12:1 Tabo naitolas a “sakbay,” ki maparin a pangārig no
byay mana do inawan no magtotobo anchan malkem dana.

4 Naknakmen mo iya a sakbay a manban siraw
 anebaw do kalkalsāda,
 kan mawsosep danaw tīmek no kapang-
 giling,
 kan matarimbāngon tawo do ōni no
 manomanok
 kan sakbay a siraw kansyon da, ki tod dana
 ngedngey.

5 Naknakmen mo iya sakbay a mamō ka dyirad
 matohos a yanan
 kan maamak do kadilikādo no kalkalsada,
 sakbay a may-oban ka akma siras sabsabong no
 kayo a almendras,
 kan mangiyoy-oyas so inawan mo akmay
 kabaga,
 kan apabaw akakey mo.

Ta no tawo, lomongo dana do manawdyi a
 sabatan na,
 as siraw magdongdong-aw mangay do kalka-
 lsada.

6 Naknakmen mo iya sakbay a mabitos hobid a
 pirak
 mana marārayaw sabakaw a balitok,
 sakbay a mapsapsaw angang do oksong,
 mana marārayaw moton do bobon

7 kan iyaw no ahbek, ki maybidi do tana a
 nakayapwan na,
 kan iyaw ispirito, ki maybidi do Dyos a
 nanoroh sya.

8 “Abos sinpaspangan! Abos sinpaspangan!”
 kāna no Mangnanawowaw.
 “Tābo, ki abos sinpaspangan!”

No Paytābwan Na

⁹ Otro do kasīrib no Mangnanawowaw, nangibīngay pa so kapakatoneng do tawotawo. Inamīris na kan chinichwas na kan inornos na saw āro a panyinyirin. ¹⁰ Iyaw Mangnanawowaw, ki chinichwas na saw omno saw a chirin, as kan no intolas na, ki siraw kostwaw kan oyod.

¹¹ Siraw chirin no masīrib, ki akma siras mataremaw a kayo a pangābog no magpaspastor so bāka. As siraw nakpeh saw a panyinyirin, ki akma siras lansa a nailansa a naipinsan. Tabo nyaya, ki intoroh ni Āpo Dyos a maganay a pastor. ¹² Anak ko, ballaāgan koymo a anadan mo aran āngo a maparapa do dya saya. Ta machipanda aba no kapaytolas so āro a libro. As no sobra a kapagādal, ki payhohopagan no inawan.

¹³ Katayoka no nakadngey mo siras nya tabo,
nyaw manawdyi a maibahey ko:
Anyiben mo Dyos kan tongpalen mo saw bilbilin
na,
ta nyaw golpi a rebbengen no tawo.

¹⁴ Ta no Dyos, ki okomen nanchi a tābo kaparin
ta,
magrāman tābo a malīmed a maganay mana
marahet a pinarin ta.

Chirin ni Āpo Dyos
Ibatan: Chirin ni Āpo Dyos (Bible)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ibatan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

eadda728-8d3f-59ce-b1f6-7f4690e1023d